Stenrød barnehage

Årsplan
2025-2026

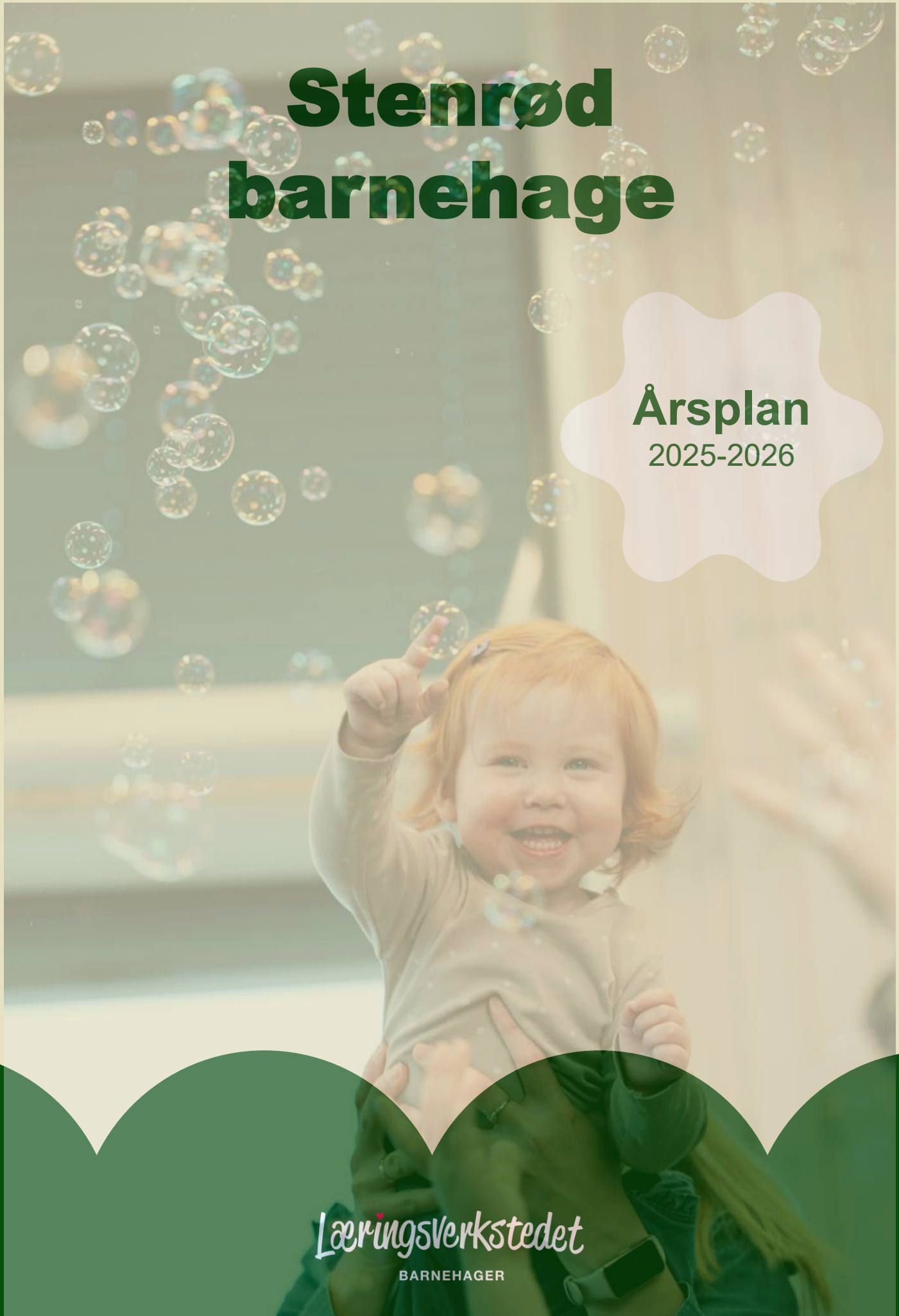

Læringsverkstedet
BARNEHAGER

Innholdsfortegnelse

side 03 - Velkommen til Læringsverkstedet

side 04 - Om barnehagen

side 05 - Barnehagens verdigrunnlag

side 06 - Vår pedagogikk

side 08 – Hjertekultur

Side 09 – Psykososialt barnehagemiljø

side 10 – Helhetlig læringssyn

Side 11 – Det pedagogiske treet

side 12- Lek

side 15– Våre læringsvenner og fagområdene

side 22 – Gylne Hverdagsøyeblikk

side 23 – Læringsverkstedets fokusområder

side 24 - Et godt måltid

side 25 – Pedagogisk virksomhet

side 26 - Arbeidsmåter

side 27 – Barns medvirkning

side 28- Foreldresamarbeid

side 29 - Overganger

side 31 - Årshjul

side 33 - Bakgrunnsdokumenter

Velkommen til Læringsverkstedet

Læringsverkstedet er en privat barnehagekjede som eier og driver barnehager i store deler av Norge. I våre barnehager får barn et godt grunnlag for livslang læring – i kunnskap, vennskap, trygghet og glede. Leken og lekens egenverdi er sentralt i arbeidet med å skape en god barndom for alle barn. Vårt pedagogiske arbeid med barna bygger på lekende læring, samspill og mestring.

For mer informasjon om Læringsverkstedet og våre barnehager se vår hjemmeside: https://laringsverkstedet.no

Vi ser frem til et nytt og spennende år med fokus på lekende læring, samspill og mestring. I Læringsverkstedets barnehager arbeider vi for at alle barn skal få et best mulig grunnlag for videre utvikling, læring og et godt liv. Vi ønsker at hvert enkelt barn skal kjenne seg betydningsfulle i fellesskapet, og at de skal vokse i kunnskap og mestring, i trygghet og empati. Barna er verdens framtid. Vår visjon peker framover og viser vei for alt av arbeid i Læringsverkstedet:

Våre verdier:

Leken og ambisiøs

Vi byr på oss selv og har det moro.
Samtidig har vi klare mål
og kraft til å nå dem.

Vår visjon

Vi får verdens viktigste verdier til å vokse!

Våre verdier:

Raus og tydelig

Vi har takhøyde og frihet samtidig
som vi har rammer og retningslinjer som gjør det trygt å være raus
i møte med barn og foreldre

Vår visjon **Vi får verdens viktigste verdier til å vokse!** skal være retningsgivende for alt vi gjør i barnehagen, den skal være en slags veiviser som peker oss i riktig retning i vårt vurderings - og utviklingsarbeid.
Rammeplan for barnehagen forplikter oss i første kapittel på en rekke verdiområder som vi må formidle, praktisere og skal sørge for oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid

For at vår visjon og verdigrunnlag skal være levende og være med på å fylle sin intensjon som retningsgiver, må det hele tiden arbeides med. Vår måte å arbeide med dette på er med jevne mellomrom ta opp Rammeplanens verdigrunnlag, vår visjon og verdier til behandling. Her er det viktig at vi utvikler en felles forståelse av de ulike områdene som for eksempel barn og barndom, omsorg, trygghet, tilhørighet og medvirkning. Slik håper vi på at vi kan være en lærende organisasjon som utvikler seg hele tiden, med felleskapets beste som fokus, og at vi nærmer oss vår visjon.

Stenrød barnehage

Stenrød barnehage er en 4-avdelings barnehage med plasser for barn i aldersgruppen 0-6 år. Barnehagen ble bygget i 1979, og var en kommunal barnehage for 3-6 åringer. I 1997 ble barnehagen lagt ned, og ble gjenåpnet i 1998, som en privat barnehage godkjent for 0-6 åringer. Vi har åpnet avdelingene en etter en, og i august 1999 var alle tre avdelingene åpne igjen. Høsten 2008 åpnet vi en helt ny avdeling, i et nytt bygg ved siden av det eksisterende. Vi har nå fire avdelinger, to for små barn og to for store.
I oktober 2023 tok Læringsverkstedet over eierskapet av Stenrød barnehage.
Vi er i dag 70 barn 19 ansatte ved Læringsverkstedet Stenrød barnehage.

BELIGGENHET OG NÆROMRÅDE

Barnehagen ligger i nærheten av flere byggefelt nord for Halden sentrum, i enden av en blindvei. Uteplassen vår er en kupert naturtomt, med noen flate partier. Det er et uteområde som byr på mange utfordringer for barna. Uteplassen omgir hele barnehagen, noe som gir barna muligheten til også å være for seg selv. Selv om uteområdet er kupert og utfordrende er det allikevel oversiktlig slik at vi kan ha sikkerhet i fokus. Sikkerhet for barna er viktig, vi har derfor avtale om årlig kontroll av uteområdet i henhold til gjeldende regelverk. Vi gjennomfører også daglige og periodiske egenkontroller etter barnehagens internkontroll system.

Rett på utsiden av gjerdet starter skogen. Høyåsmarka strekker seg helt ned til barnehagens uteområde. Vi trenger bare 1 minutt så er vi i "villmarken". I skogen finner vi all utfordring vi trenger for å oppnå våre mål. Her kan vi boltre oss fritt i lek eller arbeide/forske med prosjekter som vi er opptatt av akkurat nå. Utenfor gjerdet renner det en bekk som er passe stor for oss, her kan vi følge med på livet året rundt. Fotball plassen" vår" ligger bare et steinkast unna og blir flittig brukt hele året, både til ballspill og annen aktivitet som krever litt plass. Som dere skjønner ligger alle muligheter til rette for oss, noe vi er kjempeglad for. Vi er ute hver eneste dag, det skal mye til før vi blir inne, så gode klær og skift er viktig.

Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem (Barnehageloven 2021, § 1, Formål). Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehagen bidrar til å danne et godt grunnlag for livslang læring og aktiv deltagelse for barna i et demokratisk samfunn. Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og å sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskap, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Ifølge rammeplanen skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid.

Disse er:

- Demokrati
- Mangfold og gjensidig respekt
- Likestilling og likeverd
- Bærekraftig utvikling
- Livsmestring og helse

Formål med barnehagens årsplan:

- Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes.
- Barnehagens pedagogiske arbeid skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.
- Rammeplanen påpeker at årsplanen er et arbeidsredskap for personalet som skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.
- Med utgangspunkt i rammeplanen skal barnehagens samarbeidsutvalg fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Årsplanens funksjon:

Årsplanen skal synliggjøre hvordan barnehagen omsetter barnehagelov i praksis, og arbeider målrettet for å sikre det pedagogiske arbeidet. Ifølge rammeplanen har planlegging av barnehagens innhold og pedagogiske arbeid flere funksjoner:

- Personalet får grunnlag til å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet.
- Det gir kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.
- Synliggjør barnehagens fortolkning og realisering av rammeplanen.
- Gir utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.

Barnehagens årsplan er også et viktig dokument for eier og myndighetenes oppfølging og tilsyn med barnehagen.

Vår Pedagogikk

Læringsverkstedets pedagogikk er vår fortolkning av innholdet i rammeplanen og ivaretar rammeplanens føringer. Den norske barnehagetradisjonen bygger på et helhetlig læringssyn. Med Hjertekultur og Lekende læring, samspill og mestring, ivaretar vi barnehagens samfunnsmandat (Lov om barnehager, 2021) og rammeplanens føringer for barnehagens innhold og oppgaver.

Hvert barn er et unikt og verdifullt menneske som skal møtes med respekt og anerkjennelse. Omsorg og lek, læring og danning er svært viktige elementer i grunnlaget for Læringsverkstedets pedagogikk. Modellen «Globusen» symboliserer at «Den gode barndom» inneholder omsorg og lek, læring og danning.; et helhetlig læringssyn.

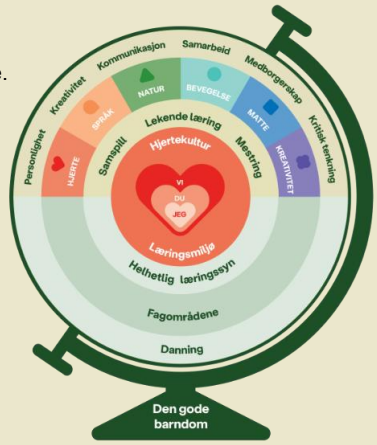

Med hjertekultur lekende læring, samspill og mestring skal vi gi barna grunnlag til å utvikle seg, og bli den beste utgaven av seg selv.

Omsorg

- Alle barn har rett til omsorg og skal bli møtt med stor omsorg i Stenrød barnehage. For oss innebærer dette blant annet respekt, kjærlighet, lydhørhet, nærhet, innlevelse, evne og vilje til samspill.
- «Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barnas allsidige utvikling» (Rammeplanen 2017)
- Dette krever at vi voksne er engasjerte, ansvarsbevisste og nærværende i det enkelte barns trivsel og utvikling. For oss i Stenrød barnehage betyr det å gi omsorg å være tilstede sammen med barnet gjennom dagen, og tilby barna en organisert hverdag som er forutsigbar for dem. Vi skal være oppmerksomme på hvert enkelt barn, og møte det med et åpent sinn. Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagslivet, inkludert behov for ro og hvile. God omsorg styrkes barns forutsetninger til å utvikle selvtillit og tillit til andre, og gradvis ta større ansvar for seg selv og de rundt seg. Barn som utvikler trygghet gjennom god selvtillit og et godt selvbilde, vil også styrke sine forutsetninger for gode leksituasjoner, som igjen bidrar til læring hos det enkelte barn. Dette vil komme barna til gode når de går ut av porten «for siste gang».
- Vi bruker blant annet verktøy som «Trygghetssirkelen» fra ..... Den bygger på forståelsen av barnets behov og hva som ligger bak barnet atferd. Vi skal støtte barna i deres utforsking, lek og læring, vi skal glede oss sammen med dem og hjelpe de ved behov. Samtidig skal vi også vise godhet og kjærlighet når ting er leit, forstår, regulere og håndtere følelser som er sterke og negative, og beskytte og trøste de. Barna vil dermed få en følelse av at «her blir jeg godtatt slik jeg er».

Vår Pedagogikk

Lek

Vi i Stenrød barnehage verdsetter lekes egenverdi høyt, og mener det er viktig å legge til rette for tid til lek på barnas premisser. Både i Rammeplanen for barnehager (2017), og i loven om barnehagen, har leken en viktig rolle. Lek er barnas måte å utfolde og utvikle seg på, og den er helt grunnleggende i barnas liv.
«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur». (Rammeplanen 2017)
I lek kan barna delta med lyst og engasjement. Barn som leker, viser evne til å slappe av, la seg rive med og ha det morsomt alene eller sammen med andre. Lek er en kilde til humor og glede, og gjennom ulike former for lek får barna mulighet til å uttrykke seg og kjenne at egen opplevelsesverden gjelder og har verdi. I tillegg fører leken til forståelse og vennskap på tvers av alder, språklig og kulturell bakgrunn. Derfor er det viktig for oss at vi i Stenrød barnehage opprettholder og verner om disse lekeatmosfærene.

Læring

Læring sees på i sammenheng med alt vi gjør i Stenrød barnehage. Både danning, omsorg, lek og læring går hånd i hånd, og det er gjennom barnehagens daglige gjøremål at læring skjer. Gjennom leken får barna utforsket og utfoldet seg i sammen, og de lærer av hverandre. I lek og i samspill med andre lærer barn om seg selv, om verden rundt seg og om andre.
«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre». Rammeplanen 2017.
For de yngste barna er det viktig med sanseopplevelser, og å sette ord på dagligdagse gjøremål. Gjentakelse er viktig, og vi er opptatt av å se på de yngste barna som kompetente og gode medforskere. Blant de yngste vil vi legge til rette for god læringskurve og utfordring etter barnas eget nivå.

Danning

Danning skal sette barna i stand til å tenke selv, søke kunnskap, reflektere over og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og ute motstand på egne og andres vegne. Danning handler om å utvikle kunnskap, verdier og holder sammen gjennom dialog – hvor alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker i en felles prosess.
«Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet». Rammeplanen 2017
I Stenrød barnehage ser vi på danning som en livslang prosess. Barna for daglig mange situasjoner hvor de blir utfordret, og må håndtere ulike sosiale situasjoner. Gjennom vårt arbeid vil vi skape gode grupper som har en sterk "*vi-følelse".* Med en anerkjennende væremåte skal barna oppleve at de betyr noe, at de medvirker til egen hverdag og at de får være med på demokratiske prosesser. Dette er i tråd med hvordan samfunnet vårt ellers er bygd opp.

De yngste barna trenger bekreftelser og trenger å vite at de blir sett og hørt for å utvikle seg. Arbeid med danning hos de yngste krever voksne som er oppmerksomme og tilstedeværende. «Her og nå»-situasjonene er derfor viktige i møte med de yngste.
For oss i Stenrød barnehagen tenker vi at noe av det viktigste i danningsprosessen er å gi barna god selvfølelse og at de gjennom den kan forstå både seg selv og andre – alene og i fellesskap. Dette er, på lik linje med det over, viktige byggeklosser barna trenger videre i livet.

Hjertekultur

Vår hjertekultur skal være en rød tråd i arbeidet:

Hjertekulturen i Læringsverkstedt utgjør en viktig del av læringsmiljøet som hvert enkelt barn møter i barnehagen. Utvikling, lek, læring og trivsel kommer som et resultat av godt læringsmiljø i barnehagen.

Målet med hjertekulturen er å skape en varm og inkluderende barnehage, der alle barna får gode muligheter til å utvikle seg sosialt, gjennom lek og samspill. Innenfor en slik kultur ser vi at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre. Barna skal få oppleve å føle seg verdifulle gjennom å bli sett, forstått, respektert og få hjelp og støtte til det de har behov for.

«Hjertekultur» kan defineres som; «en atmosfære der alle blir inkludert, og har omsorg for hverandre».

I Læringsverkstedet sine barnehager skal hensynet til barnets beste alltid komme først, og som ansatt i Læringsverkstedet skal vi alltid ha barnet i fokus.

- På Stenrød barnehage har alle barn mulighet til å være i fokus både i én til én situasjoner samt i store og små grupper. De skal bli sett, hørt og anerkjent av barn og voksne.
  De skal kunne stå frem som individer og skinne som en del av en avdeling, barnegruppe og barnehage.

- Sammen med- og med veiledning fra de voksne skal barna være medskapende i en hverdag som får barn og voksne til å utvikle seg og skape gode fysiske, psykiske og sosiale egenskaper og erfaringer.

- Gjennom året skal barna oppleve å være delaktig i aktiviteter og samlinger i store og små grupper. Sangsamlinger for hele barnehagen, matlaging i mindre grupper og formingsaktiviteter én til én. Alt dette skal planlegges og fastslås i planer og sørges for at blir gjennomført under så gode forhold som mulig.

- Barnehagen bruker flere forskjellige samlinger og arbeidsmetoder som for eksempel Steg for steg og hjertesamlinger hvor sosial kompetanse og gode sosiale vaner utforskes og læres.
  Samt at skolestarterne har sin egen arena kalt stenrødklubben hvor de får knyttet bånd på tvers av avdelingene og bygge bånd som kan vare inn i skoleårene.

Psykososialt barnehagemiljø

Psykososialt barnehagemiljø- en del av vår Hjertekultur

Alle barnehager skal arbeide systematisk for å skape et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø - i Læringsverkstedet kaller vi dette for Hjertekultur!

Det **psykososiale miljøet** i barnehagen er sentralt for barnas trivsel, helse, utvikling og læring. Det handler om hvordan barna opplever sin hverdag og samspillet med andre barn og voksne.

Fokus på relasjoner

- Barnehagens arbeid med det psykososiale miljøet bygger i stor grad på å skape **gode relasjoner** mellom barn og voksne, og barna imellom. De voksne i barnehagen skal være:
- **Anerkjennende:** Ved å se, lytte til og bekrefte hvert enkelt barn, deres følelser, initiativ og bidrag. Dette skaper trygghet og bygger barnas selvfølelse.
- **Omsorgsfulle:** Gjennom varme, tilstedeværelse og respons på barnas behov. Omsorg er grunnlaget for å bygge tillit.
- **Støttende:** Ved å hjelpe barna med å mestre utfordringer, løse konflikter og utvikle sosiale ferdigheter. De voksne skal være en trygg base som barna kan utforske verden fra.
- **Begeistringssmittere:** Ved å vise glede, engasjement og nysgjerrighet. Dette motiverer barna til lek, læring og utforsking, og bidrar til en positiv atmosfære.

Gode relasjoner er det viktigste verktøyet for å forebygge og håndtere vanskelige situasjoner, og for å sikre at alle barn opplever **tilhørighet** i fellesskapet.

Lovverket om det psykososiale miljøet

Arbeidet med det psykososiale miljøet er hjemlet i **Barnehageloven** , spesielt i kapittel 8 om barnas miljø:

- §41 – Retten til et godt psykososialt miljø
  - Alle barn i barnehagen har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Dette er en **aktiv plikt** for barnehagen.
- §42 - Aktivitetsplikt
  - Barnehagen har plikt til å **forebygge, avdekke og håndtere** tilfeller av mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Plikten innebærer å undersøke saken, sette inn tiltak og dokumentere arbeidet
- §43 – Skjerpet aktivitetsplikt
  - Barn som er utsatt for eller får kjennskap til mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, har rett til å uttale seg. Barnehagen skal sikre at barnet får mulighet til å medvirke i saksbehandlingen av slike saker.

Helhetlig læringssyn

Hele barnet- hele dagen- hele året

Barn lærer med hele seg, i alle situasjoner, gjennom hele dagen. Vårt helhetlige læringssyn skal prege hele dagen i barnehagen.
Vi veksler mellom barns initiativ til lek og aktivitet, og situasjoner der voksne planlegger, tilrettelegger og tar regi. Hverdagen er full av gylne muligheter for samspill, lek, trivsel, utvikling og læring.

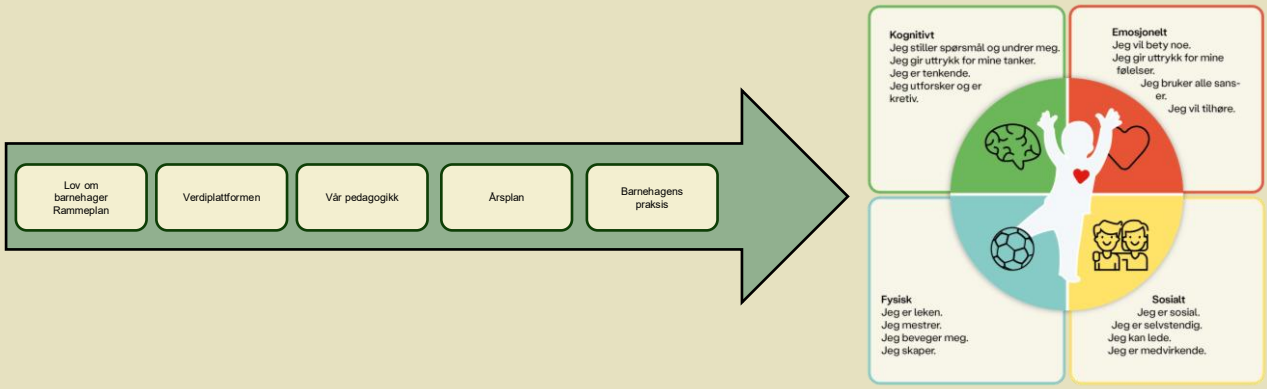

"I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring"

Rammeplan for barnehagen. 2017.

Barnehagen arbeider hver dag med å legge til rette for gode leke- og læringsmuligheter ved at de voksne er aktive i barnas hverdag og lek. De starter opp, inviterer til og bygger opp under nye leker og sosiale omganger.
Alle voksne fungerer som medhjelpere og veiledere blant annet konflikter barn i mellom slik at barna får gode opplevelser og god læring i å håndtere alle mulige forskjellige sosiale situasjoner barnet kan befinne seg i.

Barnehagen arbeider stadig for å skape et engasjerende og interessant leke- og læringsmiljø for alle barn hos oss. Dette jobbes med på individuelt basis på hver avdeling, men også på et større plan hvor hele barnehagen tar del i større prosjekter.
Arbeidet skjer gjennom planlegging og møter innad og på tvers av avdelinger hvor store og små aktiviteter, spesielle dager og uker som aktivitetsdager og blålysukene blir planlagt.

Alle disse vokseninitierte aktivitetene skal være supplerende til barnas egne aktiviteter og leker. De skal være til hjelp og inspirasjon til barnas fantasi og vilje slik at de får opplevd og erfart at de kan sette i gang egne leker og aktiviteter som de selv og andre barn har glede av.

Gjennom avdelingsmøter har hver avdeling mulighet til å planlegge og evaluere hverdagslige rutiner som overganger, måltider, samlinger og andre aspekter ved den hverdagslige driften av avdelingen deres. Her får de også mulighet til å diskutere hva slags interesser som er observert hos barna på avdelingen for å bedre kunne legge til rette for interessante og engasjerende aktiviteter for barna.

Et arbeid som dette lar oss voksne legge til rette for dager, uker og måneder som lar barnas interesser og egne ideer for lek og aktivitet få plass samtidig som voksenstyrte og pedagogiske aktiviteter gir mulighet for mer målrettet pedagogikk uten at det går på stor bekostning av den frie lystbetonede leken som barna selv skaper.

Det pedagogiske treet

Vår modell, som vi kaller det pedagogiske treet, sier noe om innholdet i barnehagen, gir en ramme for det pedagogiske arbeidet og konkretiserer og beskriver viktige sammenhenger mellom barns trivsel, utvikling og læring.

Barns egenverd er kjernen i vår pedagogikk og står sentralt i alt vårt arbeid. Hvert enkelt barn er kompetent og har iboende ressurser som skal få komme til uttrykk og utvikles i barnehagen. Barns egen nysgjerrighet og undring legger grunnlaget for livslang læring. Barn skal støttes og oppmuntres til å uttrykke seg, bli synlig og ha rom for medvirkning. Hvert enkelt barn skal oppleve å bli sett, hørt og forstått av anerkjennende, tydelige og ansvarsfulle voksne.

Med **lekende læring, samspill og mestring** skal vi gi barna grunnlag til å utvikle seg, og bli den beste utgaven av seg selv. Et av barndommens særpreg er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn skal få undre seg, stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre egne erfaringer. Leken skal vies stor plass i vårt pedagogiske arbeid.

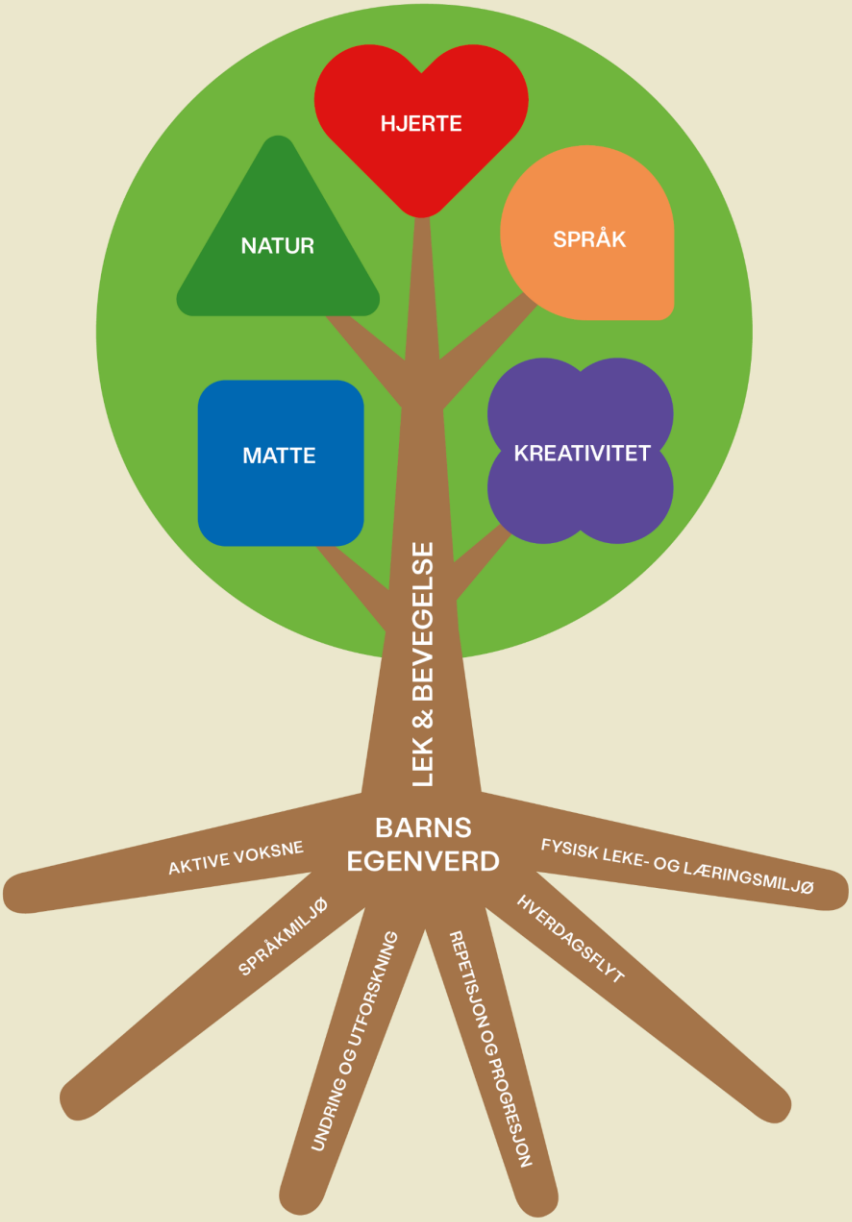

Lek

Et av barndommens særpreg er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn skal få undre seg og stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre erfaringer på egne læringsarenaer. Barnehagen skal gi rom for barns ulike perspektiver og opplevelsesverdener.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

Barn leker for lekens egen del. Leken er derfor det viktigste vi legger til rette for i barnehagen, og er selve grunnstammen i alle aktiviteter og i vårt pedagogiske konsept. Lek og læring henger tett sammen, siden barn søker mening i alt de gjør og utrykker seg gjennom lek.

Alle barn skal inkluderes i lek.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur"

(Rammeplanen 2017)

Vi i Stenrød barnehage verdsetter lekens egenverdi høyt, og syns det er viktig å legge til rette for tid til lek på barnas premisser. Både i rammeplanen for barnehager, og i loven om barnehager, har leken en sentral rolle. Leken er barnets viktigste uttrykksform og en grunnleggende arena for læring, utvikling og sosialt samspill.

I vår barnehage har leken en sentral plass i det pedagogiske arbeidet, og vi legger til rette for at alle barn skal få rike og varierte muligheter til å leke, både alene og sammen med andre. Lek er barns måte å utfolde seg på, og den er helt grunnleggende i barnas liv. Vi jobber for at alle skal føle seg inkludert, og at alle skal mestre lekekodene ut ifra barnets utvikling og modenhet.

De ansatte i barnehagen er aktive medspillere i barnas lek. Vi observerer, støtter, inspirerer og veileder – alltid med respekt for barnas initiativ og medvirkning. Vi tilrettelegger for lekemiljøer som stimulerer til utforskning og samspill, og vi er bevisste på å skape trygge rammer der alle barn opplever tilhørighet og glede. Gjennom lek utvikler barna språk, fantasi, motorikk, empati og evne til problemløsning. Vi ser leken som en naturlig inngang til utforsking og undring, og som en måte barna bearbeider inntrykk og erfaringer på. Leken gir rom for kreativitet og mestring, og bidrar til barnas identitetsutvikling.

Våre læringsvenner og fagområdene

Lek er representert av **Leke-Liv.** Lek=Læring og er overordnet alle fagområdene, enten vi holder på med Matte, Språk, Hjerte, Natur eller Kreativitet. I lek knyttes alle fagområdene sammen. Barna leker seg til erfaringer og kompetanse innen alle områder. Alle barn skal oppleve å være en del av et inkluderende fellesskap i lek. Deltagelse i lek styrker barnas opplevelse av trivsel, egenverd og mestring.

Bevegelse er representert av **Beveg-Else.** Bevegelse dekker rammeplanens fagområdet *Kropp, bevegelse, mat og helse*. Bevegelse, motorikk og kroppsbeherskelse er en naturlig del av barns hverdag. Gjennom bevegelse opplever barna mestring og de blir kjent med seg selv og sin egen kropp. Beveg-Else oppfordrer de andre læringsvennene til at barna skal bruke kroppen når de skal lære matte, språk osv.

Hjerte er representert av **Hjertrud**. Hjerte er delt inn i tre ulike emner/hjertelag. De tre hjertelagene er “Jeg”, “Du”, og “Vi”. Hvert av de tre hjertelagene tar opp temaer for å styrke barns egenverd, relasjonen til de andre i barnehagen og fellesskapsfølelsen. Hjertelagene formidler de grunnleggende verdiene for samhandling og hva det betyr for barna og fellesskapet. Disse verdiene skal leves ut hver dag og gjennom hele dagen i Læringsverkstedets barnehager. Gjennom arbeidet med hjertelagene utvikles barna, både som enkelt individer og som en betydningsfull del av fellesskapet.

Språk er representert av **Rime-Rolf.** Språk dekker rammeplanens fagområde *Kommunikasjon, språk og tekst* og inneholder alle elementer som sikrer at barnehagen arbeider med et godt språkmiljø og språkutvikling for alle barn. Fagområdet Språk inngår som en naturlig del i alt av barnehagens arbeid og hverdagsaktiviteter. Når barn lærer språk lærer de grunnlaget for å lære.

Matte er representert av **Telle-Tariq.** Matte rommer innholdet i rammeplanens fagområde *Antall, rom og form*. Barnehagens arbeid med fagområdet Matte lar barn leke og erfare matematikk på en variert måte. Gjennom lek skapes undring og utforsking som gir godt grunnlag for matematiske samtaler. Gjennom lek møter barna matematiske problemstillinger som gir barna et godt grunnlag for videreutvikling av barnas matematiske kompetanse.

Kreativitet er representert av **Farge-Paletta.** Kreativitet favner barnehagens arbeid med rammeplanens fagområde *Kunst, kultur og kreativitet*. Kreativitet et omfattende fagområde og er ofte en del av barnehagens pedagogiske arbeid sammen med andre fagområder.

Natur er representert av **Ute-Mons.** Natur dekker rammeplanens fagområder *Natur, miljø og teknologi og Nærmiljø og samfunn.* Naturen er en fin arena for lek, opplevelser og læring. Arbeid med alle fagområdene kan foregå ute. I vårt fagområde Natur inngår biologi, fysikk, kjemi, zoologi og geologi som viktige temaer barnehagen skal la barna gjøre seg erfaringer med.

Våre læringsvenner og fagområdene

Rammeplanen gir føringer for et helhetlig arbeid som skal sikre alle barn gode utviklingsmuligheter og trivsel. Barnehagens pedagogiske tilbud skal romme innhold fra rammeplanens syv fagområder. Barns lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene, i tråd med rammeplanens føringer.

Rammeplanen gir føringer for et helhetlig arbeid som skal sikre alle barn gode utviklingsmuligheter og trivsel. Barnehagens pedagogiske tilbud skal romme innhold fra rammeplanens syv fagområder. Barns lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene, i tråd med rammeplanens føringer.

Progresjon for oss betyr at alle barn skal oppleve å møte innholdet i barnehagen utfra sitt modningsnivå, utvikling og interesse. Vi er ikke opptatt av normalbegrepet når vi snakker om progresjon, men tenker at alle barn utvikler seg i sitt tempo og i ulik hastighet. Det viktigste blir at barnet opplever mestring og møter de ulike aktivitetene og utfordringene med trygghet og glede.

Vi sikrer progresjon i vårt arbeid med fagområdene ved bruk av blant annet didaktiske skjemaer når vi skal planlegge aktiviteter og barnehagehverdagens innhold. Vi bruker egne evalueringsskjemaer i etterkant av aktiviteter og gjør nødvendige tilpasninger i videre arbeid.

Vi har valgt å ta utgangspunkt i fagområdene for å beskrive hvordan vi konkret jobber.

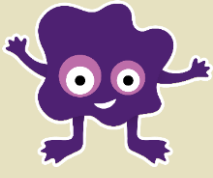

Våre læringsvenner og fagområdene

Natur, miljø og teknologi

"Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og oppleve naturen som arena for lek og læring" (Rammeplanen, 2017).

Stenrød barnehage ligger nær skogen og vi er så heldig at vi kan bruke naturområdene ofte. Vi ønsker at barna skal få oppleve alle årstidene ute på tur i skog og mark, og vi syns det er flott å kombinere motorisk trening med opplevelser i naturen. Dette gjør vi gjennom:

HVA	HVORDAN
Barnet skal få muligheten til å: • Oppleve naturen og undre seg over naturens mangfold og fenomener. • Oppleve glede ved å ferdes i naturen og få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspill i naturen. • Få kunnskap om dyr, insekter og fugler i nærmiljøet. • Erfare hvordan teknologi kan brukes i leken og hverdagen. • Erfare hvordan vi kan utnytte naturens ressurser - bærekraft.	• Undre oss sammen med barna og vekke deres nysgjerrighet. • Tema/prosjekter og smågrupper. • Oppdagelsesturer i nærmiljøet både til fots og med buss. • Opplevelser av de ulike årstidene. • Naturvern. For eksempel plukking av søppel på tur. • Kildesortering av søppel. • Programmering av roboter. • Planting og innhøsting. • Utføring av eksperimenter. • Eget opplegg gjennom Stenrødklubben.

Våre læringsvenner og fagområdene

Kommunikasjon, språk og tekst

"Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst, og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling" (Rammeplanen, 2017).

Barna i Stenrød barnehage skal ha voksne rundt seg som skal støtte, veilede og bruke ord og begreper aktivt for å gi barna en god mulighet for språkutvikling. Vi skal være gode språkmodeller og skape muliggheter for utvikling. Dette gjør vi gjennom:

HVA	HVORDAN
Barnet skal få mulighet til å: • Lytte, observere og gi respons i gjensidig samhandling med barn og voksne. • Bruke både kroppsspråk og verbalspråk til å uttrykke følelser, ønsker og behov, og få erfaringer med å løse konflikter og skape positive relasjoner i lek og annet samvær. • Lytte til rytme i språket og få kjennskap til symboler som tallsiffer og bokstaver. • Bli kjent med bøker, eventyr, musikk, sang, media og IKT. • Delta i rollelek.	• Gjennom samlingsstunder hvor vi synger, leser, forteller eventyr, snakker om dagen og andre relevante temaer. • Lek og samspill med andre barn og voksne. • Vi er oppmerksomme på barnas kroppsspråk og bruker språkstøtte (bilder, håndtegn) i hverdagen. • Samtaler. • Leser bøker, forteller eventyr, rim og regler, sang og gåter. For eksempel gjennom språkverktøyene Språksprell og Snakkepakka. • Besøke biblioteket. • Hjelpe og veilede barna i konflikthåndtering. • Lek med tall og bokstaver. • Jobber systematisk med å snakke om, bli bevisste på og å sette ord på egne og andres følelser. For eksempel gjennom språkverktøyet Steg for Steg. • Være gode rollemodeller for barna. • Tekstskaping/kunstuttrykk. • Dokumentasjon/tegning. • Eget opplegg gjennom Stenrødklubben.

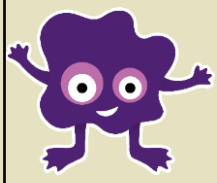

Våre læringsvenner og fagområdene

Kropp, bevegelse, mat og helse

"Barnehagen skal legge til rette for at alle barn skal få oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut ifra egne forutsetninger" (Rammeplanen, 2017).

Vi vil at alle barn i Stenrød barnehage skal få oppleve varierte dager med ulikt innhold i form av bevegelse ute og inne, og i form av ulike matopplevelser. Vi ønsker å bidra til at barna skal få et naturlig og positivt forhold til å være i bevegelse helt fra de er små. Barna øver motorikk fra de er født og det er vår oppgave å sørge for at forholdene ligger til rette for at barna kan oppleve motoriske utfordringer som gir dem glede og mestring her og nå, og bedre forutsetninger for den fysiske helsen i oppveksten. Dette gjør vi gjennom:

HVA	HVORDAN
Barnet skal få mulighet til å: • Få en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring. • Oppleve variert og allsidig bevegelse og utfordringer. • Få erfaring med friluftsliv til alle årstider. • Få kunnskap om menneskekroppen, og utvikle forståelse og respekt for egen og andres kropp. • Få kunnskap om god hygiene. • Få kunnskap om et sunt og variert kosthold og matlaging, og få kjennskap til hvor maten vi spiser kommer fra.	• Tema/prosjekter og smågrupper. • Turer i skog og mark og muligheten til å oppleve og utfolde seg i ulendt terreng. • Vi bruker gymsalen til motorisk aktivitet. • Lek på barnehagens uteområde. • Barna får delta i planleggingen av måltider og matlaging. • Smake på ulik mat og opparbeide oss kunnskap sammen om hvor maten kommer fra. • Vannlek. • Planting og innhøsting. • Øve på hygienerutiner som håndvask etter toalettbesøk og før måltider. • Muligheten og oppfordring til bevegelse i ulendt terreng i og utenfor barnehagen. • Eget opplegg gjennom Stenrødklubben.

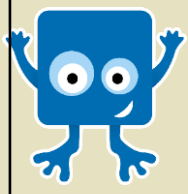

Våre læringsvenner og fagområdene

Kunst, kultur og kreativitet

"Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst, kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering" (Rammeplanen, 2017).

Kunst, kultur og kreativitet er en stor del av vår hverdag og vi jobber mye prosjektbasert og temabasert, og vi lar barna komme med innspill. Vi er tett på barna og undrer oss sammen med dem i hverdagen. Vi vil gi barna muligheten til å være nysgjerrige, kreative og ha god fantasi. Dette gjør vi gjennom:

HVA	HVORDAN
Barnet skal få muligheten til å: • Styrke sin kulturelle identitet og sitt personlige uttrykk. • Inviteres til lek og eksperimentering med tegning, maling, leire, lim, saks osv. • Ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede. • Oppleve at kunst, kultur og kreativitet bidrar til nærhet, forståelse og inspirasjon. • Se på teaterforestillinger og selv delta på dramatisering. • Oppleve musikk og bevegelse/dans.	• Temaarbeid/prosjekter og smågrupper. • Snakke om, se filmer og bilder fra andre kulturer. • Samlingsstunder. • Høytlesning. • Utforske ulik type kunst som for eksempel statuer, malerier, fortellinger, musikk, dans osv. • La barna uttrykke seg gjennom forming med diverse materiale. • Oppleve teaterforestilling. • Ha nødvendig materiale tilgjengelig. • Oppmuntre og motivere barna. • Dramatisering av eventyr, sanger og situasjoner. • Spille mye forskjellig musikk. • Eget opplegg gjennom Stenrødklubben.

Våre læringsvenner og fagområdene

Antall, rom og form

"Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger" (Rammeplanen, 2017).

Voksne skal sammen med barna styrke barnas nysgjerrighet og være interesserte voksne som undrer oss sammen med barna. Vi må bruke matematiske begreper bevisst i møte med barna, og gi barna mange ulike erfaringer med tall, former, måling og mønster. Dette gjør vi gjennom:

HVA	HVORDAN
Barnet skal få mulighet til å: • Oppleve glede over å utforske og leke med tall, former og mønster. • Tilegne seg gode og anvendbare matematiske begreper. • Få kjennskap til tid (klokka). • Kunne orientere seg i barnehagens inne- og uteområder. • Bli introdusert for å delta i spill. • Bli kjent med tallbegreper. • Erfare ulike størrelser, geometriske former, mål og mengde. • Lære om sortering og systematisering.	• Temaarbeid/prosjekter og smågrupper. • Ha tall, bokstaver og ulike former tilgjengelig/synlig. • Lek og konstruksjonslek. • Spill, puslespill og konstruksjonsmateriell lett tilgjengelig. For eksempel Ludo, Memory og byggeklosser. • Matlaging (måleenheter). • Arbeid med enkle matematiske oppgaver og tallbegreper. • Sortering av lekemateriell på avdelinger. • Eget opplegg gjennom Stenrødklubben.

Våre læringsvenner og fagområdene

Etikk, religion og filosofi

"Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på, og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnas samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold" (Rammeplanen, 2017).

Hos oss i Stenrød barnehage vi opptatt av at alle barna skal behandle hverandre med respekt, og at alle skal føle en tilhørighet til barnehagen og barnegruppa. Vi ser på sosial kompetanse som en av de viktigste egenskapene et menneske kan ha. Å få venner, og få være med i lek er noe av det viktigste i oppveksten. Det krever sosiale ferdigheter for å delta i samspill, og det er nødvendig å delta for å utvikle sosiale ferdigheter som fungerer i samspill med jevnaldrende. Vi jobber kontinuerlig med å formidle til barnegruppa hvor avhengig vi er av hverandre og hvor viktig det er at vi tar hensyn til de omkring oss. Dette gjør vi gjennom:

HVA	HVORDAN
Barnet skal få mulighet til å: • Tilegne seg samfunnets normer og verdier. • Erfare kulturelle opplevelser gjennom for eksempel sang, dans og musikk. • Utvikle toleranse, respekt og interesse for hverandres bakgrunn uavhengig av kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. • Utvikle sosial kompetanse. • Få kjennskap til andre kulturer enn sin egen. • Få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner. • Få kjennskap til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppa.	• Arbeide med sosial kompetanse gjennom veiledning, samtaler og i samlinger (for eksempel Steg for Steg). • Gode voksenmodeller gjennom egen væremåte. • Gjennom leken (normer og verdier). • Grensesetting. • Enkel markering av høytider og merkedager. • Juleevangeliet og påskebudskapet (bordteater). • Bevisstgjøring av ulike kulturer og levemåter. • Samtale og undre oss sammen med barna over små og store hendelser som skjer i løpet av dagen slik at de kan forstå sammenhenger i tilværelsen og konsekvensen av egne og andres handlinger.

Våre læringsvenner og fagområdene

Nærmiljø og samfunn

"Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i, og erfaring med, deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunn og verden"
(Rammeplanen, 2017).

Vi i Stenrød barnehage er opptatt av at barna skal bli sett og hørt, og at deres stemme skal telle. Vi tar barns medvirkning på alvor og ønsker at barna skal føle at deres stemme blir hørt. Vi vil at de skal oppleve at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre, og oppmuntre dem til å medvirke i sin egen hverdag. Vi ønsker å gi barna varierte opplevelser i nærmiljøet og i møte med samfunnet.

HVA	HVORDAN
Barnet skal få mulighet til å: • Utvikle tillit til egen deltakelse i, og påvirkning av, fellesskapet. • Erfare at det tas like mye hensyn til alle uavhengig av kjønn. • Oppleve å bli sett og hørt og opplevelsen av medvirkning. • Bli kjent med barnehagen og området rundt. • Bli kjent med og delta i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.	• Temaarbeid/prosjekter og smågrupper. • Se hvor barna bor (kart). • Utforske barnehagens nærområdet. • Besøke biblioteket. • Felles opplegg i forhold til barnehagens tradisjoner. • Likestilling – alle har tilgang til same lekemateriell uavhengig av kjønn. • La barna få forståelse for at deres bidrag er viktig for fellesskapet. • Møte likheter og ulikheter i norsk og annen kultur. • Markering av FN-dagen og Samenes nasjonaldag. • Øving på demokratiske spilleregler som turtakning og deling. • Være oppmerksomme og lydhøre voksne overfor barna. • Eget opplegg gjennom Stenrødklubben.

Gylne hverdagsøyeblikk

Gylne hverdagsøyeblikk er stunder som har særlig betydning for relasjoner og samspill. Gylne hverdagsøyeblikk har betydning for kvaliteten i barnehagen. Måten vi praktiserer gylne hverdagsøyeblikk på er en del av vår hjertekultur.

Våre Gylne hverdagsøyeblikk er de viktigste øyeblikkene som skjer i barnehagehverdagen.
Øyeblikkene er møtepunkter mellom foreldre eller barn og barnehagen, som har betydning
for barnas trivsel og utvikling. Med bevisst praktisering av hjertekultur i disse møtene, kvalitetssikres hverdagsøyeblikkene.

Stenrød barnehage setter vi hverdagsøyeblikkene våre høyt. Her jobber vi aktivt med å gi alle barn og voksne en god hverdag og skape gode relasjoner.

Vi møter alle søkere som ønsker å komme til oss personlig, og gir de en varm velkomst inn i barnehagen. Her ønsker vi at alle skal føle seg sett og hørt, og vise frem den flotte barnehagen som vi er stolt av å være en del av.

Etter at ventetiden er over og barnehageopptaket er klart ønskes nye barn og foreldre inn i barnehagen på besøksdager gjennom hele våren, slik at vi kan bli godt kjent før barnehagehverdagen setter i gang for fullt på høsten.

Når barn og foreldre trer over "broen" inn i barnehagehverdagen er det viktig for oss at de gylne hverdagsøyeblikkene er en del av vår kultur i barnehagen. Når barnet starter i barnehagen skapes grunnlaget for gode relasjoner, slik at barn og foreldre føler seg inkludert i fellesskapet. Alle barn skal få en trygg og god start, i tråd med vår hjertekultur.

En varm velkomst er fundamentet for å skape en god dag for barn og foreldre og vi etterstreber å gjøre disse møtene så betydningsfulle og fine som mulig.

Hverdagene våre tar utgangspunkt i barnas forutsetninger, ønsker, og behov, slik at vokseninitierte aktiviteter alltid oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Felles opplevelser, gir felles utgangspunkt for - og næring til leken, og er viktig for å skape et inkluderende fellesskap.

To ganger i året tilbyr vi foreldre en samtale med barnehagen om barnets trivsel og utvikling, hjemme og i barnehagen. Et godt foreldresamarbeid er noe vi setter høyt i Stenrød barnehage.

Vi ønsker at alle barn skal oppleve og føle seg verdifulle hos oss, og med hjertekultur skapes en inkluderende atmosfære hos oss der alle blir inkludert og har omsorg for hverandre. Alle barn skal bli møtt med det gode blikket hos oss, og vi tar barnas følelser og behov på alvor. Vi legger til rette for at k her for barnehagens tekst

Læringsverkstedets fokusområder

Læringsverkstedets felles fokusområder er:

- **Hjertekultur**
- **Barns utvikling**
- **Danning**

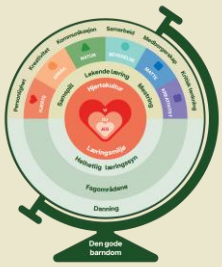

For å få til dette er vi avhengig av
Pedagogisk ledelse

Barns trivsel er de voksnes ansvar, og gode relasjoner er avgjørende i dette samspillet. Vi har tro på at gode relasjoner, som en rød tråd i alt vi gjør, hever kvaliteten i barnehagen. Gode relasjoner bidrar til å skape et inkluderende og godt psykososialt leke- og læringsmiljø.

Positive relasjoner fremmer trivsel, læring og utvikling. Gjennom relasjoner evner vi å skape en trygg tilknytning, og vi støtter utforskning. Barna skal oppleve varme og omsorgsfulle voksne som inviterer til godt samspill. Hjertekulturen vår bidrar til å legge til rette for barns utvikling, både som enkeltindivider og som viktige medlemmer av fellesskapet. Som en naturlig del av vårt arbeide, kjenner vi til og bruker tilknytningsteorier og anerkjennende kommunikasjon som en del av relasjonskompetansen.

Kvaliteten på relasjonene og samhandling mellom ansatte og barn er særlig viktig for barns trygghet og utvikling. Gjennom gode relasjoner utvikles positive sosiale ferdigheter, empati og vennskap. Dette legger et god grunnlag for å utvikle barnas egenverd.

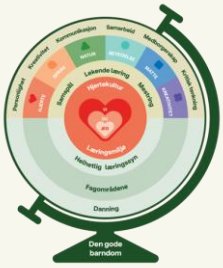

Vår pedagogikk
Vårt pedagogiske rammeverk som kommuniserer de viktigste elementene i vår pedagogikk.

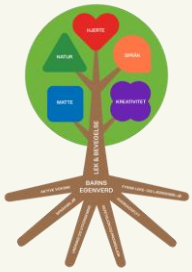

Det pedagogiske treet
Det didaktiske verktøyet som viser hvordan «Vår pedagogikk» praktiseres i hverdagen.

Gylne hverdagsøyeblikk
Hverdagsøyeblikkene er nøkkelen til barns trivsel og utvikling og foreldres tilfredshet.

I Stenrød barnehage fokuserer vi mye på språk og sosial kompetanse. Alt dette jobber vi først og fremst mest med i den gode hverdagsleken som skjer i barnehagen vår hele dagen, men vi har også andre pedagogiske verktøy vi bruker for ekstra språkstimulering og sosial kompetanseutvikling.

Språk: I Stenrød barnehage arbeider vi for at alle barna skal få en positiv opplevelse ved bruk av språket. Hos oss bruker vi samlingsstunder som en stor del av vår språkutvikling hvor vi leser bøker, leker med rim og regler, har flanellografer, forteller eventyr og synger sanger.

De store avdelingene bruker språksprell hvor målet er å styrke barnas evne til å lytte til og leke med lyder i språket.

De små avdelingene bruker Bravo-leken aktivt, som er en lek som stimulerer barns språkutvikling gjennom å utforske lyder, bokstaver og ord i kombinasjon med sanseerfaringer og fysisk aktivitet.

Sosial kompetanse: I Stenrød barnehage ser på sosial kompetanse som en av de viktigste egenskapene et menneske kan ha. Det krever sosiale ferdigheter for å delta i samspill, og det er nødvendig å delta for å utvikle sosiale ferdigheter som fungerer i samspill med jevnaldrende. Vi jobber mye med hjertekultur som handler om å ha et hjerte for seg selv, andre og verden ved å skape varme og trygge fellesskap. Vi jobber kontinuerlig med å formidle til barnegruppa hvor avhengig vi er av hverandre og hvor viktig det er at vi tar hensyn til de omkring oss.

Et godt måltid

Et godt måltid - mer enn bare mat

Gjennom mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse. Rammeplanen (2017).

Læringsverkstedet har utviklet sitt eget matkonsept «Et godt måltid» i samarbeid med Arne Brimi og Ryfylkekokken Frode Selvaag. Samarbeidet med Arne og Frode gir oss kunnskap om nye smaker og matretter, norsk kulturarv, samt den viktige koblingen mellom mat, natur og helse.

Mat er en viktig del av alle kulturer og måltidet gir barn og voksne anledning til å skape fellesskap rundt bordet. «Et godt måltid» er mer enn mat. Det handler om smak, mattradisjoner og råvarer, men også om matlaging og måltider som pedagogiske aktiviteter som inkluderer og legger til rette for barns medvirkning og deltagelse. I barnehagen er også måltider en viktig arena for arbeid med sosial kompetanse, barns vennskap og forebygging av mobbing. Vi ønsker at barna skal bli glad i mat, våge å teste nye smaker, utvikle nye vaner, oppleve fellesskap, mestring og glede ved å klare selv, samles rundt bordet og dele måltider med andre.

I Læringsverkstedet Stenrød barnehage får barna varm lunsj 3 dager i uken og smørelunsj med variert pålegg 2 dager i uken. Vi lager de varme måltidene her i barnehagen. Barna får servert frukt og grønnsaker hver dag.

Vårt mål er at alle barna skal oppleve matglede i barnehagen.

Mat er en viktig del av alle kulturer og måltidet gir barn og voksne anledning til å samles i fellesskap rundt bordet. «Et godt måltid» er mer enn mat. Det handler om smak, mattradisjoner og gode råvarer, men også om matlaging og måltider som pedagogiske aktiviteter som inkluderer og legger til rette for barns medvirkning og deltagelse. I barnehagen er også måltider en viktig arena for arbeid med sosial kompetanse, barns vennskap og forebygging av mobbing. Vi ønsker at barna skal bli glade i mat, våge å teste nye smaker, utvikle nye vaner, oppleve fellesskap, mestring og glede ved å klare selv, samles rundt bordet og dele måltider med andre. Voksne er gode forbilder som spiser sammen med barna og er med på å skape en god og inkluderende atmosfære.

Pedagogisk virksomhet

Planlegging
Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet. Barnehagen er forpliktet til å begrunne, planlegge, vurdere og dokumentere at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Dokumentasjon
Rammeplanen fastslår at dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet inngår som en viktig del av barnehagens arbeid. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Vurdering
Det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Pedagogiske evalueringer danner grunnlag for vurdering.

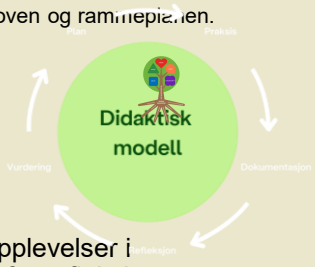

Dokumentasjon i barnehagen vår handler om å synliggjøre barns læring, erfaringer og opplevelser i barnehagen, og personalets praksis. For personalet er dokumentasjon et viktig grunnlag for refleksjon og evaluering rundt egen praksis knyttet mot barnehagen som pedagogisk virksomhet og enkeltbarns læring og utvikling. Vi jobber med dokumentasjon i mange former og Dibber-appen vår er en av de. Dette er en app vi bruker som et kommunikasjonsmiddel til foreldrene. Her kan dere sende oss meldinger, gi oss beskjeder og vi dokumenterer hverdagshendelser i form av rapporter og bilder/videoer. Vi evaluerer arbeid og metoder på våre avdelingsmøter, pedagogiske møter og personalmøter. legge, gjennomføre og evaluere pedagogiske aktiviteter på en helhetlig og reflektert måte. På foreldresamtalene våre gjøres en skriftlig dokumentasjon om barnets læring og utvikling.

Vurdering
I barnehagen beskriver vi vår praksis gjennom planleggingen og faste rutiner, men det er like viktig for oss å vurdere/analysere og evaluere vår praksis etter gjennomføring. Dette bør gjøres gjennom kritisk refleksjon slik at vi kan utvikle vår pedagogiske virksomhet og praksis videre. Vi har en evalueringsplan (hva er dette, altså evalueringsplan??) som sikrer dette. Vi bruker da vår dokumentasjon som grunnlag for denne refleksjonen. Vi arbeider med denne refleksjonen både på individ og gruppe nivå på våre møter og planleggingsdager.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon: vår kunnskap om barna, barnas trivsel og utvikling, sammen med observasjoner, refleksjoner og vurderinger danner grunnlaget vårt planarbeid, kort og langsiktig, sett i lysa av Rammeplanens krav. Systematisk vurdering legger grunnlag for utvikling av barnehagen som en lærende organisasjon. Vi har dagsplaner, ukeplaner, tema og prosjekter over tid, tilpasset alder og barnegrupper. For å samle inn informasjon har vi også foreldresamtaler 2 ganger i året hvor foreldrenes informasjon og medvirkning er vesentlig.

Pedagogisk aktivitet er all aktivitet som bidrar til barns læring og utvikling.

I barnehagene til Læringsverkstedet bygger den pedagogiske virksomheten på et helhetlig læringssyn der lek, læring, samspill og mestring er sentralt, formet av barnehagens "Hjerteprogram" og "Hjertekultur" Barnehagen følger "Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver" ved å fokusere på omsorg, danning, lek og læring for å gi barna grunnlag for livslang læring og bli den beste utgaven av seg selv.

Våre arbeidsmåter/ metoder For å ivareta barnas behov for omsorg, lek, læring, danning og gi mulighet for medvirkning er det viktig med varierte arbeidsmåter. Når vi velger metoder tar vi utgangspunkt i overordnede planer, barns interesser og synspunkter.

Eksempler på hva gjør vi:

• Lek • Voksenstyrte aktiviteter • Stenrødklubb • Lekegrupper • Blir kjent med virksomheter i nærmiljøet: natur, skole, bibliotek etc • Bruker skogen som turområde • Bravoleken • Samarbeider med Læringsverkstedet, kommunen og andre barnehager. Temauker: brannvern, julehøytiden, påske....

Arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. (Rammeplanen, 2017).

Barnehagen benytter ulike arbeidsmåter for å ivareta enkeltbarn, barnegruppe og lokalmiljø.

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. (Rammeplanen, 2017)

Barnehagen benytter ulike arbeidsmåter for å ivareta enkeltbarn, barnegruppe og lokalmiljø.

I vår barnehage benytter vi en rekke ulike arbeidsmetoder for å skape et stimulerende og læringsrikt miljø. Disse metodene er utformet for å ivareta barnas behov, interesser og utviklingsnivå, samtidig som de fremmer sosiale ferdigheter og kreativitet.

Læringsverkstedet benytter seg av det pedagogiske treet, med røtter, stammen og blader. Bladene representerer de ulike fagområdene, røttene sammen med stammen representerer måten vi arbeider på. Gjennom leken skapes relasjoner og vennskap. Dette er å styrke barns egenverd som er kjernen i Læringsverkstedets pedagogikk.

Hjerteprogrammet – I Læringsverkstedet skal hvert barn erfare at det er verdifullt. De skal bli sett, hørt og tatt vare på. Her skal det være godt å være, du skal møte varme kompetente voksne som har ansvar for og fokus på å skape et godt læringsmiljø. Gjennom hjerteprogrammet skal barn få kunnskap om hvem er JEG, hvem er DU og hva er min plass i fellesskapet VI. Hjerteprogrammet er et pedagogisk verktøy som fremmer god samhandling og sosial kompetanse.

Prosjektarbeid – gir barna muligheten til å fordype seg i spesifikke temaer som de finner interessante. Barna deltar aktivt i planlegging og gjennomføring, noe som styrker deres engasjement og læring. Dette er en måte hvor barns medvirkning kan ses i praksis i barnehagen. Prosjekter kan variere fra temaer som natur, kultur, til bærekraft.

De tar også utgangspunkt i barns initiativ/interesser, deres undring og innspill leder utviklingen av innhold og prosess i prosjektet.

Vi bruker også ulike praktisk-pedagogiske pakker som BRAVO, Snakkepakken og Språksprell, for å utvikle barns språk.

Digital praksis/IKT - «Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn» (Rammeplan for barnehager 2017)

Digitale verktøy kan brukes til å støtte barns utforskning og læring. For eksempel kan nettbrett brukes til å lage digitale fortellinger, ta bilder eller bruk av enkle spill. Det gir også muligheter for kreativ utfoldelse, som å lage musikk, kunst og videoer. Dette kan hjelpe barna med å uttrykke seg på ulike måter. IKT styrker også kommunikasjonen mellom barnehage og hjem, ved blant annet bilderapporter og ukeplaner på KidPlan. Digitale verktøy kan tilpasses barnas ulike behov, noe som kan bidra til mer inkluderende praksis. Det er viktig å ha en balansert tilnærming, hvor IKT brukes som et supplement til tradisjonelle metoder, og at barna får mulighet til å leke og lære uten skjerm. Vi bruker pc, Ipad/nettbrett, prosjektor, skanner og printer. Disse ulike verktøy gir varierte muligheter som kan benyttes i alle fagområdene, samt som et verktøy i dokumentasjon og refleksjon. Kjennskap til IKT skal være med på å gjøre barnehagen fremtidsrettet.

Gjennom varierte arbeidsmetoder sikrer vi at alle barn i Stenrød barnehage får mulighet til å utvikle seg i et trygt og inspirerende miljø. Dette legger grunnlaget for livslang læring, og fremmer både individuelle og sosiale ferdigheter i fellesskapet. Vårt mål er å skape en barnehage der hvert enkelt barn kan blomstre og gjennom repetisjon – sikrer vi en progresjon og systematisk, helhetlig og kontinuerlig utvikling av barnas ferdigheter,

Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jmf. Lov om Barnehage §3 , grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr.1.

Barn ønsker å påvirke egen hverdag og i Læringsverkstedets barnehager skal alle barn få muligheten til å bli sett, hørt og anerkjent. Vi ser på barna som kompetente og bidrar til at alle barn får mulighet til medvirkning og innflytelse.

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre tila at barna skal få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jmf. Lov om Barnehage paragraf 3, Grunnloven paragraf 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr. 1.

"Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet." – (Rammeplanen 2017)

Medvirkning er en grunnleggende verdi i barnehagen som legger til rette for at barn, foreldre og ansatte kan delta aktivt i fellesskapet. Det handler om å gi barna mulighet til å uttrykke sine tanker, følelser og ønsker, slik at de føler seg sett, hørt og verdsatt.

Når barn får være med på å bestemme, utvikler de en følelse av eierskap og ansvar. Dette styrker deres selvfølelse og selvtillit. Medvirkning fremmer også sosiale ferdigheter, da barna lærer å lytte til hverandre, respektere ulike meninger og samarbeide om felles mål.

Barns medvirkning handler om å gi barna mulighet til å påvirke hverdagen i barnehagen. Barns medvirkning kan sees på som et demokrati der alle har en stemme som skal bli hørt og vektlagt. Barna skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Vi i Stenrød barnehage ser på barns rett til medvirkning som to ting. Det handler både om å la barn medvirke på de større temaene/prosjektarbeidene, og det handler om å medvirke i det daglige/spontane. Gjennom hverdagssituasjoner får barna mulighet til å bruke sin «stemme» til å påvirke. Det kan være i lek, under måltidet, i samlingsstunden eller lignende. Barn skal oppleve å få reflektere og ytre sine meninger. Vi setter lek og barnas lekekultur høyt. Vi observerer hva barn er opptatt av, fanger opp små glimt og viderefører dette.

Også de yngste barna i barnehagen, som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Hvor peker den lille pekefingeren? Hvor er blikket rettet? Vi er til stede i situasjonene, fanger opp uttrykk og kroppslige ytringer.

At barn føler seg betydningsfulle, og at de blir tatt på alvor er en forutsetning for at vi skal jobbe etter vår visjon;" Trygge-glade barn". Når medvirkning er en naturlig del av hverdagen, opplever barna økt motivasjon og engasjement. De blir mer selvstendige og lærer å ta ansvar for sine valg. I tillegg styrker medvirkning fellesskapsfølelsen i barnehagen, og bidrar til et positivt og inkluderende miljø.

Medvirkning er ikke bare en metode, men en holdning som må gjenspeiles i alle aspekter av barnehagehverdagen. Ved å legge til rette for at både barn og foreldre kan være med å påvirke, skaper vi en barnehage der alle føler seg velkomne, og der barnas stemmer virkelig betyr noe. Dette er grunnlaget for et trygt og stimulerende læringsmiljø som fremmer utvikling og trivsel.

Vi har et løfte til hvert barn i Læringsverkstedet: «Jeg har hjerte for deg så du skal bli den beste utgaven av deg selv.» Det krever kompetente, bevisste og tydelige voksne som vet hvordan de får til et godt samspill med det enkelte barn. Når barnet føler seg sett og hørt, tør det «å åpne opp hjertet» sitt. Alle barn er forskjellige, og de uttrykker seg på ulike måter. Det er nødvendig av vi som voksne tydelig viser at vi ser og lytter til barnet. Vi skal ivareta barnets perspektiv og rettigheter. Barn vil oppleve medvirkning i kommunikasjon gjennom de voksnes anerkjennelse og signaler om at deres synspunkter er viktige.

Oppsummert er barns medvirkning i Stenrød barnehage at vi:

Lytter til barns meninger
Tar tak i interesser
Har fleksible planer
Gir rom for her og nå situasjoner
Er lyttende og deltagende voksne

Foreldresamarbeid

«Sammen skaper vi en sosial læringsarena som setter gode spor» er vårt løfte til foreldrene.

Foreldresamarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål. Samarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får innflytelse på barnehagens arbeid med å skape et helhetlig omsorgs-, leke- og læringsmiljø for barnegruppen. For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg (Lov om barnehager §4).

Vi er opptatt av at både barn og foreldrene skal føle seg velkomne i våre barnehager. De skal møte et kompetent og omsorgsfullt personale. Vi legger til rette for et godt samarbeid, viser foreldrene at vi ønsker å lytte til deres innspill og erfaringer, og vi opprettholder en god relasjon.

" Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling".

I Stenrød Barnehage legger vi til rette for samarbeidet med foreldrene, både individuelt og som gruppe. Foreldresamarbeidet skjer med foreldrene til hvert enkelt barn, igjennom den daglige kontakten (personlig og gjennom Dibber) og i foreldresamtaler.

Vi har også foreldresamarbeid på gruppenivå; gjennom foreldreråd, foreldremøter, samarbeidsutvalg og andre arrangementer gjennom året. Vi ønsker å bygge en god relasjon og et godt samarbeid med hjemmet, da vi anser at dette er nødvendig for barnas trygghet og utvikling. Dette samarbeidet innebærer regelmessig kontakt mellom foreldre og personalet der vi utveksler informasjon og drøfter spørsmål. Vi mener at både foreldre og personalet har kunnskap og erfaringer som kan være til hjelp i arbeidet med barna. For barnet vil hjem og barnehage utgjøre helheten i barnets liv, og derfor er det viktig at de to største arenaene samarbeider til barnas beste – vi er et omsorgskollektiv!

Foreldresamarbeid i Stenrød Barnehage:

Vi har foreldremøte, både i forkant av oppstart og underveis i barnehageåret

Vi gjennomfører brukerundersøkelser

Vi jobber med foreldresamarbeid i den daglige kontakten

Vi sier alltid "hei" og "ha det", og bruker navn aktivt, både på barn og foreldre

Vi har et foreldreråd

Vi har foreldresamtaler/oppstartssamtaler minst to ganger i året og ved behov

Vi bruker Dibber som et kommunikasjonsverktøy

Vi har besøksdager hele våren og lang tilvenning, der foreldrene medvirker

Overganger

Ny i barnehagen

Det å begynne i barnehagen skal oppleves som en trygg og god start for både barn og foreldre. Tilvenning, trygghet og tilhørighet er nøkkelord i forbindelse med alle overganger i løpet av barnehagetiden.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid, slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.

På Stenrød barnehage har vi stort fokus på tilvenningen, og vi har gjennom årene tilegnet oss stor kompetanse på dette området. De siste par årene har vi forbedret våre rutiner i forhold til tilvenning, og vi opplever at dette har vært vellykket. Vi starter opp tilvenning allerede etter opptak, altså når vi vet hvilke barn som skal begynne hos oss. Da sender vi ut et hyggelig brev, for å starte opp en kontakt. Vi ber også de nye foreldrene inn på et foreldremøte der vi har fokus på å bli kjent og på å gi ut relevant informasjon. Nye foreldre er ofte interesserte i både praktisk informasjon, som tips om vogner og klær, og også hvordan barnehagedagen ser ut. Vi har besøksdager for nye foreldre en gang hver uke hele våren. Da kommer den av foreldrene som er i permisjon sammen med barnet sitt. Vi legger denne besøksdagen på samme dag som de største på småbarnsavdelingene er på besøk på storbarnsavdelingene. På den måten møter de den barnegruppa som de skal bli en del av.

Når tiden har kommet for oppstart så legger vi en plan for dette, i samarbeid med foreldrene. Vi tar hensyn til barnas sovemønster og personlighet, og foreldrenes ønsker og behov. Hvis det er tid til det (i forhold til foreldrenes permisjon) så anbefaler vi en tilvenning på rundt 2 uker der vi gradvis øker antall timer. Gjennom tilvenningen så har vi tett kontakt med foreldrene, og vi sender ofte en oppdatering på Dibber, slik at de vet hvordan det går. Noen uker etter oppstart så gjennomfører vi oppstartssamtaler med de nye foreldrene. Her blir vi bedre kjent, og vi snakker om barnet, familien og hvordan tilvenningen har gått. På samtalen er det også rom for å ta opp ting som foreldrene er opptatte av.

Fra småbarn- til storbarnsavdeling

I Læringsverkstedet legger vi til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og nytt personal, når barnet bytter barnegruppe.

På Stenrød barnehage legger vi til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og nytt personal, når barnet bytter barnegruppe. Vi setter i gang med besøksdag en gang i uka så fort det er klart hvilken avdeling barna skal over på. Under besøksdagen er skolestarterne ute fra avdelingen, slik at barna blir kjent med den barnegruppa som de skal bli en del av. En voksen fra småbarnsavdelingen er med barna de første gangene vi er på besøk, og de blir med fram til vi opplever at barna er trygge. Vi passer også på at det er faste voksne fra den nye avdelingen til stede, slik at man kan begynne prosessen med å skape trygghet hos barna. Voksne fra de store avdelingene tar også mye kontakt med "sine nye barn" i uteleken, slik at de oppnår kontakt og en begynnende relasjon.

På våren har vi foreldremøter for foreldre til nye barn, slik at vi kan bli bedre kjent. Her får de også informasjon om hvordan man arbeider på de ulike avdelingene, og hva de kan forvente. På den måten starter foreldresamarbeidet opp allerede i forkant av overgangen.

Hvis det er barn som er utrygge ved oppstart på storbarnsavdelingen så samarbeider vi mellom avdelingene, slik at voksne fra småbarnsavdelingene kan komme og være en støtte i begynnelsen. Det er også helt i orden om foreldre vil være med barna de første dagene.

Overgang barnehage- skole

På Stenrød Barnehage har vi en skolestarter-klubb som heter "Stenrød-klubben". En gang i uka samles barna i Stenrød-klubben og har forskjellige aktiviteter. Målet med Stenrødklubben er å forberede barna til skolestart. På vårparten er Stenrød-klubben på flere turer i nærområdet, og vi besøker også SFO ved skoler som barna skal begynne på.

Årshjul

Se også utfyllende planer,
tider og datoer i Dibber APP

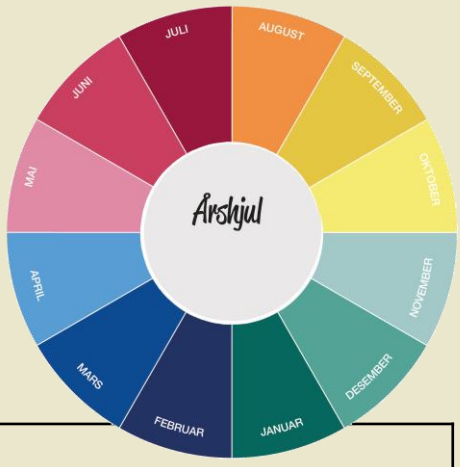

Måned 2025	Aktivitet
August	Plandag 4. august Første dag etter ferien 5. august Oppstarts samtaler
September	Oppstart av fellessamlinger hver 14. dag Oppstart Stenrød klubben (skolestartere) Studenter i barnehagen fra Høgskolen i Østfold
Oktober	24. oktober FN dagen Studenter i barnehagen fra Høgskolen i Østfold
November	5. november foreldrecafe Gul / Grønn 6. November foreldrecafe Rød/blå Barnas forskerdag mandag 10. november 2025 18. November planleggingsdag
Desember	Egen plan for desember sendes ut separat

Årshjul

Se også utfyllende planer,
tider og datoer i Dibber APP

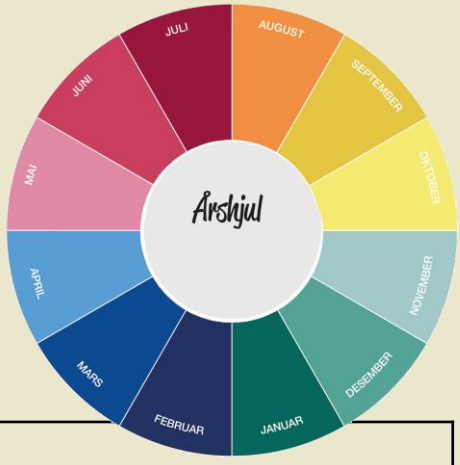

Måned 2026	Aktivitet
Januar	1.Januar ,barnehagen er stengt 2. Januar planleggingsdag, barnehagen er stengt Barnas hjertedag torsdag 15. januar 2026
Februar	Studenter i barnehagen fra Høgskolen i Østfold 6. Februar samefolkets dag 13. Februar vi baker fastelavens boller 27. Februar Karneval
Mars	10. mars Barnehagedagen Planleggingsdag- dato kommer nærmere 27. Mars Gul dag
April	Studenter i barnehagen fra Høgskolen i Østfold 9. April foreldremøte for nye barn
Mai	Verdens aktivitetsdag fredag 8. mai 2026 15. Mai – 17. mai markering
Juni	3. Juni Sommerfest Barnas miljødag fredag 5. juni 2026 Vi markerer Pride Avslutning for Stenrød klubben
Juli/August	Siste barnehagedag dette barnehage året er fredag 3 Juli 2026, vi åpner igjen tirsdag 4. august 2026. GOD SOMMER!

Bakgrunnsdokumenter

Lover og forskrifter

Lov om barnehager (Barnehageloven, 2021)

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)

FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen)

Læringsverkstedets dokumenter

Verdiplattformen

Veilederen «Vår pedagogikk»

Handlingsplan mot mobbing

Hjertekultur, mangfold og gjensidig respekt, likestilling og likeverd-refleksjonsverktøy

Veilederen "Et godt måltid-mer enn bare mat"

Veileder fra Kunnskapsdepartementet

Veileder Fra eldst til yngst Kunnskapsdepartementet 2008

Stortingsmeldinger

Meld. St. 6 (2019–2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Lenker til veiledere fra Utdanningsdirektoratet

Håndtering av kriser og sorg i barnehagen (2014)

Språk i barnehagen- mye mer enn bare prat (2013)

Barns trivsel-voksnes ansvar, veileder om forebyggende arbeid mot mobbing i barnehagen (2012)

Lenker til aktuelle hjemmesider

Læringsverkstedet

Regjeringen/Kunnskapsdepartementet/Barnehage

Utdanningsdirektoratet/Barnehage

PBL-Private barnehagers landsforbund